

Tilsyn med **tjenester** til mennesker med **utviklingshemming**

«Dersom ein brukar i ei periode har behov for meir tenester, fører det til at andre brukarar får mindre bistand, utan at det blir fatta vedtak om reduksjon av tenester»

«Medisiner gis ikke alltid slik de er forskrevet»

«Ikke alle ansatte som arbeider med personer som har epilepsi, har fått opplæring i å yte hjelp ved epileptiske anfall»

«Det er ikkje avklart om brukar har evne til å medvirke sjøl»

Eksemplene over er typiske observasjoner fra fylkesmennenes rapporter etter det landsomfattende tilsynet med kommunale helse- og omsorgstjenester til mennesker med utviklingshemming i 2016.

Det er gjennomført tilsyn i om lag 60 kommuner. Tilsynet har avdekket forhold av vesentlig betydning for brukerne. Funnene vil bli oppsummert og presentert i en samlerapport våren 2017.

Bakteppet for tilsynet Mennesker med utviklingshemming kan ha behov for omfattende tjenester og bistand, og gjennom hele livet. Mange er ikke i stand til å melde fra om mangler i tjenestetilbudet eller om endrede tjenestebehov. Grunner til det kan være reduserte kognitive forutsetninger til å overskue og vurdere egen situasjon, begrensede kommunikasjonsferdigheter eller lojalitet til hjelpere de står i et avhengighetsforhold til. Hvis ansatte ikke har tilstrekkelig kompetanse om utviklingshemming og har for dårlig kjennskap til brukeren til å fange opp, fortolke og formidle det hun eller han uttrykker, kan redusert livskvalitet og unødig lidelse bli resultatet.

Tjenestene personlig assistanse og helsehjelp var hovedtemaer i tilsynet. Fylkesmennene undersøkte om kommunene legger til rette for at brukerne får bistand til egenomsorg og aktivisering, om det er personell tilstede når det trengs, og om den enkelte får nok hjelp til å opprettholde og øke sin selvhjelpenhet og til å mestre dagliglivets gjøremål. Videre undersøkte fylkesmennene om kommunene gir forsvarlig helsehjelp i hjemmet og sørger for at brukerne blir fulgt til lege når de trenger det.

Fylkesmennene undersøkte også om kommunene tilrettelegger for samhandling og om brukerne får medvirke i eget tjenestetilbud.

Intervjuer med brukere har inngått som del av et utviklingsarbeid i Statens helsetilsyn for å styrke

” tilbudet om samtaler har vært positivt mottatt av de brukerne som ble invitert.”

brukernes involvering i tilsynsprosessen. Brukere eller deres representanter ble derfor intervjuet om deres erfaringer med tjenestetilbudet. Det som kom fram ga viktig tilleggsinformasjon til

skriftlig informasjon og intervjuer med ledere og ansatte. Foreløpige tilbakemeldinger fra fylkesmennene tyder på de har høstet nyttige erfaringer med brukerintervjuer, og at tilbudet om samtaler har vært positivt mottatt av de brukerne som ble invitert.